

III

(Egyéb jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉG

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG 35/10/COL HATÁROZATA

(2010. február 3.)

az állami támogatások anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló új fejezet beiktatása révén, nyolcvanadik alkalommal történő módosításáról

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ⁽¹⁾,TEKINTETTEL az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra ⁽²⁾ és különösen annak 61–63. cikkére és 26. jegyzőkönyvére,TEKINTETTEL az EFTA-államok közötti, Felügyeleti Hatóság és Bíróság létrehozásáról szóló megállapodásra ⁽³⁾ és különösen annak 24. cikkére és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjára,

MIVEL:

A Felügyeleti és Bírósági megállapodás 24. cikke értelmében a Hatóság érvényt szerez az EGT-megállapodás állami támogatásra vonatkozó rendelkezéseinek.

A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a Hatóság közleményeket vagy iránymutatásokat ad ki az EGT-megállapodás által szabályozott ügyekben, amennyiben ezen megállapodás vagy a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás kifejezetten így rendelkezik, vagy amennyiben a Hatóság ezt szükségesnek ítéli.

Az EFTA Felügyeleti Hatóság 1994. január 19-én elfogadta az állami támogatással kapcsolatos eljárási és anyagi jogi szabályokat ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ A továbbiakban: a Hatóság.

⁽²⁾ A továbbiakban: az EGT-megállapodás.

⁽³⁾ A továbbiakban: Felügyeleti és Bírósági Megállapodás.

⁽⁴⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság által 1994. január 19-én elfogadott és közzétett, az EGT-megállapodás 61. és 62. cikkének, valamint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének alkalmazására és értelmezésére vonatkozó, módosított iránymutatás, közzétéve: az *Európai Unió Hivatalos Lapja* (a továbbiakban: HL) L 231., 1994.9.3., 1. o. és 32. EGT-kiegészítés, 1994.9.3., 1. o. A továbbiakban: az állami támogatásokról szóló iránymutatás. Az állami támogatásokról szóló iránymutatás frissített változata a Hatóság honlapján található: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

2009. október 27-én az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) közzétette az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatókra történő alkalmazásáról szóló közleményét ⁽⁵⁾.

Ez a közlemény az Európai Gazdasági Térséget is érinti.

Az EGT állami támogatási szabályainak egységes alkalmazását az Európai Gazdasági Térség egész területén biztosítani kell.

Az EGT-megállapodás XV. mellékletének végén szereplő „ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK” cím II. pontja értelmében a Hatóság a Bizottsággal folytatott Konzultációt követően elfogadja a Bizottság által elfogadott jogi aktusoknak megfelelő jogi aktusokat.

A Hatóság a tárgyban írt, 2010. január 26-i levelei útján konzultációt folytatott a Bizottsággal és az EFTA-államokkal (dokumentumszám: 543973, 543974 és 543997),

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatásokról szóló iránymutatást az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló új fejezet beiktatásával módosítani kell. Az új fejezet e határozat mellékletében található.

⁽⁵⁾ HL C 257., 2009.10.27., 1. o.

2. cikk

Csak az angol nyelvű szöveg hiteles.

Kelt Brüsszelben, 2010. február 3-án.

az EFTA Felügyeleti Hatóság részéről

Per SANDERUD
elnök

Kurt JÄGER
testületi tag

MELLÉKLET

AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁS SZABÁLYAINAK A KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÁSRA TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁSA ⁽¹⁾

1. Bevezetés és alkalmazási kör

- (1) Az elmúlt három évtizedben a műsorszolgáltatás jelentős változásokon ment keresztül. A monopóliumok megszűntetése, az új szereplők megjelenése és a gyors technológiai fejlődés alapjaiban változtatta meg a versenykörnyezetet. A televíziós műsorszolgáltatás hagyományosan egy meghatározott kör számára fenntartott tevékenység volt. A kezdetektől többnyire közvállalkozások monopóliuma volt, főként a műsorszórási frekvenciák korlátozott elérhetősége és a magas belépési korlátok következményeként.
- (2) Az 1970-es években azonban a gazdasági és technológiai fejlődésnek köszönhetően az EFTA-államoknak egyre több lehetőségük nyílt arra, hogy más üzemeltetők számára is engedélyezzék a műsorszolgáltatást. Az EFTA-államok ezért úgy döntöttek, lehetővé teszik a versenyfeltételek érvényesülését a piacon. Ez a fogyasztóknak szélesebb választási lehetőséget biztosított, mivel számos további csatorna és új szolgáltatás vált elérhetővé; emellett kedvezett a nagy európai üzemeltetők megjelenésének és erősödésének, az új technológiák fejlődésének és a pluralizmus növekedésének az ágazatban, ami együttesen többet jelent annál, mint ha egyszerűen csak további csatornák és szolgáltatások váltak volna elérhetővé. Az EFTA-államok annak ellenére, hogy a piacon lehetővé tették a versenyfeltételek érvényesülését, úgy látták, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatást fenn kell tartani, biztosítandó, hogy a műsorszolgáltatás számos területet felöleljen, és kielégítse azon igényeket és közpolitikai célkitűzéseket, amelyeket másképp nem feltétlenül elégítenének ki kellő mértékben.
- (3) Ezzel egyidejűleg a megnövekedett verseny és az állami finanszírozású üzemeltetők jelenléte miatt egyre növekedett az aggodalom azzal kapcsolatban, hogy a versenyfeltételek egyenlőek-e, amire a magánüzemeltetők fel is hívták a Hatóság figyelmét. A panaszosok a közszolgálati műsorszolgáltatók állami finanszírozásával összefüggésben az EGT-megállapodás 59. és 61. cikkének megsértésére hivatkoztak.
- (4) Az állami támogatásokról szóló iránymutatásnak az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló előző fejezete ⁽²⁾ első alkalommal hozott létre a közszolgálati műsorszolgáltatás állami finanszírozását szabályozó keretet. Ez jó alapot szolgáltat a Hatóság számára a közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozása terén felmerülő ügyek elbírálásához.
- (5) Időközben a technológiai változások alapvetően átalakították a műsorszolgáltatási és audiovizuális piacot. A disztribúciós platformok és technológiák megsokszorozódtak, megjelent a digitális televíziózás, az IPTV, a mobil TV és a lekérhető videofilmek (video on demand). Mindez a piacra lépő új szereplőkkel – hálózatüzemeltetők, internetes vállalkozások – folytatott verseny fokozódását eredményezte. A technológiai fejlődés hozzájárult továbbá új médiaszolgáltatások kialakulásához, mint pl. az online információs szolgáltatások és a nem lineáris vagy lekérési/letöltési (on demand) szolgáltatások. Az audiovizuális szolgáltatások szolgáltatói oldala konvergenciát mutat: a fogyasztók egyre inkább képesek többféle szolgáltatást igénybe venni egyetlen platformon vagy készüléken, illetve ugyanazt a szolgáltatást tetszőlegesen platformon vagy készüléken használni. A fogyasztók médiatartalom-fogyasztási formáinak növekvő választéka oda vezetett, hogy megtöbbszöröződött a kínált audiovizuális szolgáltatások száma, a fogyasztóközönség pedig szétfűződött. Az új technológiák lehetővé tették az intenzívebb fogyasztói részvételt. A hagyományos passzív fogyasztási modellt fokozatosan felváltja a fogyasztók aktív részvétele, és a tartalom fogyasztók által szabályozott használata. Az új kihívások megválaszolása érdekében a közszolgálati és a magántulajdonú műsorszolgáltatók is elkezdtek tevékenységeik diverzifikálását, azaz az új disztribúciós platformokra való áttérést és a szolgáltatás-kínálat kibővítését. Legutóbb a közszolgálati műsorszolgáltatók közfinanszírozású tevékenységeinek ilyen diverzifikációja (pl. online tartalom, tematikus csatornák) miatt számos panasz érkezett más piaci szereplőktől, köztük kiadóktól.
- (6) Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) a 2003-ban az *Altmark*-ügyben hozott ítéletében ⁽³⁾ határozta meg azokat a feltételeket, amelyek értelmében valamely közszolgálati ellentételezés (közszolgáltatásért nyújtott kompenzáció) nem minősül állami támogatásnak. 2005-ben a Hatóság elfogadta a közszolgáltatással járó ellentételezés formájában nyújtott állami támogatásról szóló új fejezetet ⁽⁴⁾, és azt belefoglalta az állami támogatásokról szóló iránymutatásába. Emellett 2006-ban az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2005. november 28-i 2005/842/EK bizottsági határozatot ⁽⁵⁾ az

⁽¹⁾ Ez a fejezet az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatókra történő alkalmazásáról szóló bizottsági közleménynek felel meg (HL C 257., 2009.10.27., 1. o.).

⁽²⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 2004. április 23-i 90/04/COL határozata egy új, 24c. fejezettel való kiegészítés által az állami támogatással kapcsolatos eljárási jogi és anyagi jogi szabályok negyvenhatodik alkalommal történő módosításáról: Az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazása (HL L 327., 2007.12.13., 21. o. és 59. EGT-kiegészítés, 2007.12.13., 1. o.).

⁽³⁾ A C-280/00. sz., *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (ún. *Altmark*) ügyben hozott ítélet (EBHT 2003., I-7747. o.).

⁽⁴⁾ HL L 109., 2007.4.26., 44. o. és 20. EGT-kiegészítés, 2007.4.26., 1. o., elérhető a Hatóság honlapján is: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16997&1=1>

⁽⁵⁾ HL L 312., 2005.11.29., 67. o.

EGT-megállapodás XV. mellékletének 1h. pontjában említett jogi aktusként az 1. jegyzőkönyvben szereplő kiigazításokkal belefoglalták az EGT-megállapodásba (a továbbiakban: 2005/842/EK határozat) ⁽⁶⁾. Az EFTA-államok jelenleg a 2007/65/EK irányelv ⁽⁷⁾ (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) átültetésén dolgoznak, amely kiterjeszti az EGT audiovizuális szabályozásának hatókörét az új típusú médiaszolgáltatásokra.

- (7) A piacon és a jogszabályi környezetben végbement említett változások szükségessé tették az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló fejezet frissítését. Az Európai Bizottság 2005. évi állami támogatási cselekvési terve ⁽⁸⁾ kimondta, hogy a Bizottság „felülvizsgálja az állami támogatás szabályainak a közcélú műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló közleményét, mivel az új digitális technológiák és az internetalapú szolgáltatások fejlődésével új kérdések merültek fel a közcélú tevékenységek körével kapcsolatban.”
- (8) 2008–2009. során a Hatóság és az EFTA-államok részt vettek a Bizottság által az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló 2001-es közlemény ⁽⁹⁾ átdolgozásáról tartott nyilvános konzultációkban. Ez a fejezet a nyilvános konzultációra támaszkodva – és a jövőre nézve iránymutató módon – összefoglalja a Bizottság és a Hatóság állami támogatási esetjogi gyakorlatát. A legutóbbi piaci és jogi fejleményeket figyelembe véve tisztázza azon alapelveket, melyeket a Hatóság az EGT-megállapodás 61. cikkének és 59. cikke (2) bekezdésének a műsorszolgáltatási ágazat audiovizuális szolgáltatásainak közfinanszírozására ⁽¹⁰⁾ történő alkalmazása során követ. Ezen fejezet nem sérti a műsorszolgáltatás területével összefüggő belső piaci szabályok és alapvető szabadságok alkalmazását.

2. A közszolgálati műsorszolgáltatás szerepe

- (9) A közszolgálati műsorszolgáltatás, noha gazdasági vonatkozása vitathatatlan, nem hasonlítható össze más gazdasági ágazatok közszolgáltatásaival. Nincs még egy olyan szolgáltatás, amely egyazon időben a lakosság ilyen széles köréhez elér, ilyen sok információt és tartalmat ad tovább neki, és ezáltal mind az egyén, mind a köz véleményét közvetíti és befolyásolja.
- (10) Továbbá a műsorszolgáltatást általában nagyon megbízható információforrásnak tekintik, és a lakosság nem elhanyagolható hányada számára a fő információforrást jelenti. Így gazdagítja a nyilvános vitákat, és végeredményben képes biztosítani, hogy minden állampolgár megfelelő mértékben vehessen részt a közéletben. Ezzel összefüggésben, a műsorszolgáltatás függetlenségének biztosítékai kulcsfontosságú szerepet töltenek be, összhangban az emberi jogok európai egyezményének 10. cikkében kifejezett szólásszabadság elvével, amely egy olyan általános jogi alapelv, amelynek betartását a Bíróság biztosítja ⁽¹¹⁾.
- (11) A közszolgáltatás szerepét ⁽¹²⁾ az EGT-megállapodás általában véve elismeri, nevezetesen az 59. cikk (2) bekezdésében, amely a következőképpen rendelkezik:

„Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak e megállapodás szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes a Szerződő Felek érdekeivel.”

- (12) A közszolgálati műsorszolgáltatásnak az Unió társadalmi, demokratikus és kulturális életére gyakorolt hatását az EGT-megállapodás XI. mellékletének 33. pontjában említett *(a Tanács, valamint a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által 1999. január 25-én elfogadott állásfoglalás a közszolgálati műsorszolgáltatásról)* ⁽¹³⁾ és a megállapodásba annak 1. jegyzőkönyvével átvett jogi aktus (a továbbiakban: a közszolgálati műsorszolgáltatásról

⁽⁶⁾ Az EGT Vegyes Bizottság 91/2006 határozata (HL L 289., 2006.10.19., 31. o. és 52. EGT-kiegészítés, 2006.10.19., 24. o.), amely 2006. július 8-án lépett hatályba.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007. december 11-i 2007/65/EK irányelve a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 332., 2007.12.18., 27. o.).

⁽⁸⁾ COM (2005) 107 végleges.

⁽⁹⁾ HL C 320., 2001.11.15., 5. o. Ez a közlemény az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló előző fejezetnek felel meg, amelyet a Hatóság 2004. április 23-án fogadott el, lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁾ E fejezet alkalmazásában az „audiovizuális szolgáltatás(ok)” fogalom meghatározás az audio- és/vagy audiovizuális tartalmak és kapcsolódó szolgáltatások – például szövegalapú online információk szolgáltatások – lineáris és/vagy nem lineáris disztribúciós platformok segítségével történő terjesztését foglalja magában. Az ilyen értelemben használt „audiovizuális szolgáltatás(ok)” fogalmat meg kell különböztetni a 2007/65/EK irányelv (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) 1. cikkének a) pontjában meghatározott szűkebb értelmű „audiovizuális médiaszolgáltatás(ok)”-tól.

⁽¹¹⁾ A C-260/89. sz., ERT-ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-2925. o.).

⁽¹²⁾ E fejezet alkalmazásában a „közszolgáltatás” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az EGT-megállapodás 59. cikkének (2) bekezdésében szereplő „általános gazdasági érdekű szolgáltatások” kifejezésre utal.

⁽¹³⁾ HL C 30., 1999.2.5., 1. o.

szóló állásfoglalás)⁽¹⁴⁾ is megerősítette. A közszolgálati műsorszolgáltatásról szóló állásfoglalás kiemeli, hogy: „A közszolgálati műsorszolgáltatás különleges kötelezettsége teljesítéséhez szükséges előfeltétel, hogy a széles közönség megkülönböztetésmentesen és egyenlő esélyekkel jusson hozzá a különböző csatornákhoz és szolgáltatásokhoz.” Továbbá a közszolgálati műsorszolgáltatásnak a „technológiai fejlődésre kell épülnie”, el kell juttatnia „az új audiovizuális és információs szolgáltatások és az új technológiák előnyeit a nagyközönséghez”, és vállalnia kell „a digitális kor tevékenységeinek fejlesztését és diverzifikálását”. Végül „a közszolgálati műsorszolgáltatásnak továbbra is a programok széles skáláját kell nyújtania a tagállamok által meghatározott feladatával összhangban, hogy a társadalom egészéhez szeljen; ebben az összefüggésben a közszolgálati műsorszolgáltatás jogosan törekszik arra, hogy a közönség széles rétegeit érje el”.

- (13) A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005-ös UNESCO-egyezmény⁽¹⁵⁾ is elismerte a közszolgálati műsorszolgáltatás szerepét a kulturális sokszínűség előmozdítása terén. Az egyezmény kimondja, hogy bármely fél elfogadhat „olyan intézkedéseket, amelyek célja a kulturális kifejezések sokszínűségének előmozdítása és védelme az adott területen”. Ezen intézkedések többek között magukban foglalhatnak „olyan intézkedéseket, amelyek célja a média sokszínűségének előmozdítása, beleértve a közszolgálati műsorszolgáltatást is”⁽¹⁶⁾.
- (14) A közszolgálati műsorszolgáltatás ezen értékei a mai, gyorsan változó médiakörnyezetben éppen olyan fontosak. E tényt az Európai Tanács médiapluralizmusról és a médiatartalom sokszínűségéről szóló ajánlásában⁽¹⁷⁾, valamint a közszolgálati médiumok információs társadalomban betöltött szerepéről szóló ajánlásában⁽¹⁸⁾ is kiemelte. Ez utóbbi ajánlás felhívja ugyanakkor az Európa Tanács tagállamait arra, hogy „átlátható és elszámoltatható módon kezeskedjenek a közszolgálati médiáért”, és hogy „tegyék lehetővé, hogy a közszolgálati média teljes mértékben és hatékonyan megfeleljen az információs társadalom kihívásainak, tiszteletben tartva az európai elektronikus médiakörnyezet kettős állami/magán struktúráját, és ügyelve a piaci és versenyjogi kérdésekre”.
- (15) Ugyanakkor a fentiek ellenére meg kell jegyezni, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók, amelyek közül többen közszolgálati követelmények hatálya alá tartoznak, szintén jelentős szerepet játszanak a műsorszolgáltatásról szóló állásfoglalás célkitűzéseinek elérésében, annyiban, hogy hozzájárulnak a pluralizmushoz, gazdagítják a kulturális és politikai vitákat, és bővítik a programválasztékot. Ezenfelül a lapkiadók és a többi nyomtatott média szintén fontos védelmezője a nagyközönség tárgyilagos tájékoztatásának és a demokráciának. Tekintettel arra, hogy ezen üzemeltetők immár versenyben állnak az internetes műsorszolgáltatókkal, valamennyi ilyen kereskedelmi médiaszolgáltatót érinti a közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatásnak az új üzleti modellek fejlesztésére gyakorolt potenciális negatív hatása. Ahogyan azt a 2007/65/EK irányelv (az audiovizuális médiaszolgáltatókól szóló irányelv) megállapítja, „a magán- és közszolgálati audiovizuális médiaszolgáltatók egymás mellett élése az európai audiovizuális médiapiac jellegzetessége”. Valóban, a közérdeket szolgálja a kiegyensúlyozott közszolgálati, illetve magánmédiamínimális sokszínűségének megőrzése a mai dinamikus médiakörnyezetben is.

3. Jogi háttér

- (16) Az állami támogatási szabályok közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásánál számos különböző tényezőt kell figyelembe venni. Az állami támogatások értékelésének alapja az EGT-megállapodás állami támogatásról szóló 61. cikke, valamint az EGT-megállapodás szabályai és a versenyszabályok alkalmazásáról szóló 59. cikke (2) bekezdése, különös tekintettel az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra. A Felügyeleti Hatóság és Bíróság létrehozásáról szóló megállapodás 3. jegyzőkönyve (a továbbiakban: 3. jegyzőkönyv) rögzíti az állami támogatási ügyekben alkalmazandó eljárási szabályokat.
- (17) Az EGT-megállapodás nem tartalmaz az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 167. cikkéhez (korábban az EK-Szerződés 151. cikke) hasonló, a kultúrára vonatkozó rendelkezést, vagy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének d) pontjában (korábban az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontja) foglalthoz hasonló „kulturális mentességet” a kultúrát előmozdító támogatásokra. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ilyen intézkedésekre vonatkozó mentesség ki lenne zárva. Mint azt a Hatóság korábbi ügyekben már elfogadta, az ilyen támogatási intézkedések kulturális alapon, az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján jóváhagyhatók⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁴⁾ A közszolgálati műsorszolgáltatásról szóló állásfoglalást a 118/1999 határozattal (HL L 325., 2000.12.21., 33. o. és 60. EGT-kiegészítés, 2000.12.21., 423. o. [izlandi nyelven] és 424. o. [norvég nyelven]) a szerződő felek által tudomásulveendő jogi aktusként foglalták bele az EGT-megállapodásba, és az 1999. október 1-jén lépett hatályba.

⁽¹⁵⁾ A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló UNESCO-egyezményt 2005. október 20-án írták alá Párizsban. Ezt követően az egyezményt Norvégia ratifikálta és Izland elfogadta.

⁽¹⁶⁾ A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló UNESCO-egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése és 6. cikke (2) bekezdésének h) pontja.

⁽¹⁷⁾ A Miniszteri Bizottságnak a tagállamokhoz címzett, a médiapluralizmusról és a médiatartalom sokszínűségéről szóló CM/Rec(2007)2 sz. ajánlása, amelyet a miniszterhelyettesek 2007. január 31-i 985. ülésén fogadtak el.

⁽¹⁸⁾ A Miniszterek Tanácsának az Európa Tanács tagállamaihoz intézett, „A közszolgálati médiumok feladatairól az információs társadalomban” című CM/R(2007)3 ajánlása, amelyet a miniszterhelyettesek 2007. január 31-i 985. ülésén fogadtak el.

⁽¹⁹⁾ Például az EFTA Felügyeleti Hatóság 2009. március 31-i 180/09/COL határozata az audiovizuális produkciók készítésére, forgatókönyv-fejlesztésre és oktatási intézkedésekre irányuló támogatási programról (HL C 236., 2009.10.1., 5. o. és 51. EGT-kiegészítés, 2009.10.1., 17. o.) Lásd még a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a filmművészeti és más audiovizuális alkotásoknak nyújtott állami támogatásról szóló fejezetét, amelyet az EFTA Felügyeleti Hatóság az állami támogatások anyagi jogi és eljárási szabályainak a referencia-kamatlábakról és leszámítolási kamatlábakról, valamint a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásról szóló meglévő fejezetek módosítása, továbbá a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszafizetéséről, a filmművészeti és más audiovizuális alkotásokhoz nyújtott állami támogatásról és a vasúti vállalkozásoknak nyújtott állami támogatásról szóló új fejezetek beiktatása révén hatvanhetedik alkalommal történő módosításáról szóló, 2008. december 17-i 788/08/COL határozatával fogadott el (még nem került közzétételre), elérhető a Hatóság honlapján: <http://www.eftasur.int/?1=1&showLinkID=15643&1=1>

- (18) Az „*audiovizuális médiaszolgáltatásokra*” vonatkozó szabályozási keret európai szinten a 2007/65/EK irányelv (az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) hangolja össze. A közvállalkozásokra vonatkozó pénzügyi átláthatósági követelményeket az EGT-megállapodás XV. mellékletének 1a. pontjában említett *(a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról szóló, 2006. november 16-i 2006/111/EK bizottsági irányelv)* ⁽²⁰⁾ és a megállapodásba annak 1. jegyzőkönyvével átvett jogi aktus (a továbbiakban: 2006/111/EK irányelv (átláthatósági irányelv)) ⁽²¹⁾ tartalmazza.
- (19) E szabályokat az „EFTA-pilléren” belül az EFTA-Bíróság és az „európai unió pilléren” belül a Bíróság értelmezi. Az állami támogatási szabályok alkalmazásának tárgyában a Hatóság iránymutatásokat is elfogadott, amelyek a Bizottság hasonló iránymutatásainak felelnek meg. Ezek sorába tartozik a közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokról szóló fejezet, amelyet a Hatóság 2005-ben fogadott el, és a 2005/842/EK határozat EGT-megállapodásba foglalása, amelyre 2006-ban került sor, és amelyek az EGT-megállapodás 59. cikkének (2) bekezdésében megfogalmazott előírásokat értelmezik. Utóbbi a műsorszolgáltatás területére is alkalmazandó, amelyben a 2005/842/EK határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott feltételek teljesülnek ⁽²²⁾.

4. Az EGT-megállapodás 61. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatósága

4.1 A közszolgálati műsorszolgáltatók állami finanszírozásának állami támogatás jellege

- (20) Az állami támogatás fogalma az EGT-megállapodás 61. cikke (1) bekezdésével összhangban a következő elemeket tartalmazza: a) állam általi vagy állami forrásból történő beavatkozásról van szó; b) a beavatkozás érinti a szerződő felek közötti kereskedelmet; c) a kedvezményezett számára előnyt biztosít; d) torzítja a versenyt, vagy ilyen hatással fenyeget ⁽²³⁾. Az állami támogatás fennállását objektív kritériumok alapján kell megítélni, figyelembe véve a Bíróság és az EFTA-Bíróság ítélkezési gyakorlatát.
- (21) Az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése szerint az állami beavatkozás hatása, nem pedig célja a döntő tényező annak állami támogatás jellege vizsgálatakor. A közszolgálati műsorszolgáltatókat általában az állami költségvetésből vagy a műsorszóró berendezések tulajdonosaira kirótt díjakból finanszírozzák. Egyes különleges körülmények esetén az állam tőkeinjekcióval vagy az adósságok eltörlésével segíti a közszolgálati műsorszolgáltatókat. Ezek a pénzügyi intézkedések általában az állami hatóságoknak tulajdoníthatók, és állami források juttatásával járnak ⁽²⁴⁾.
- (22) A közszolgálati műsorszolgáltatók állami finanszírozása általában a szerződő felek közötti kereskedelmet érintő tevékenységnek tekinthető. A Bíróság megállapítása szerint, „*ha az állam által vagy állami forrásokból nyújtott pénzügyi támogatás valamely vállalkozás helyzetét megerősíti a Közösségen belüli kereskedelemben a versenytársaival szemben, ez utóbbit a támogatás által érintetteknek kell tekinteni*” ⁽²⁵⁾. Nyilvánvalóan ez a helyzet a programjogok megszerzése és eladása tekintetében, ami gyakran nemzetközi szinten történik. Azon közszolgálati műsorszolgáltatók esetében, akik számára a reklámidő értékesítése megengedett, a reklám szintén határokon átívelő hatással bír, különösen, ha országhatárokon átnyúló nyelvileg homogén területekről van szó. Továbbá a kereskedelmi műsorszolgáltatók tulajdonosi szerkezete több EGT-államra is kiterjedhet. Ezenfelül az interneten keresztül nyújtott szolgáltatások értelemszerűen globális kiterjedésűek.
- (23) Az előnybe hozással összefüggésben a Bíróság az Altmark-ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy a közszolgálati ellentételezés (közszolgáltatásért nyújtott kompenzáció) akkor nem minősül állami támogatásnak, ha négy feltétel együttesen teljesül. Először is, a kedvezményezett vállalkozásnak közszolgáltatási kötelezettséggel kell rendelkeznie, és e kötelezettségeket világosan meg kell határozni. Másodsor, az ellentételezés kiszámításához alapul vett paramétereket objektív és átlátható módon előre meg kell határozni. Harmadsor, az ellentételezés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek biztosításához szükséges költség egy része vagy egésze fedezéséhez szükséges összeget, figyelembe véve a kapcsolódó bevételeket és az ésszerű nyereséget. Végül, ha speciális esetben a közszolgáltatási kötelezettséget biztosító vállalkozást nem olyan közbeszerzési eljárás választotta ki, amely lehetővé tenné a közösség számára a legkisebb költséget jelentő szolgáltatást nyújtani képes ajánlattevő kiválasztását, az ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell meghatározni, amelyek fejében egy átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgálati követelmények teljesítésére megfelelően felkészült vállalkozás biztosította volna e kötelezettségek teljesítését.

⁽²⁰⁾ HL L 318., 2006.11.17., 17. o.

⁽²¹⁾ Az EGT Vegyes Bizottság 55/2007 határozata (HL L 266., 2007.10.11., 15. o. és 48. EGT-kiegészítés, 2007.10.11., 12. o.), amely 2007. június 9-én lépett hatályba.

⁽²²⁾ A 2005/842/EK határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében azon állami támogatásokra vonatkozik, amely: „*olyan vállalkozásoknak odaítélt közszolgáltatással járó ellentételezés, amelyek adózás előtti átlagos éves forgalma az általános gazdasági érdekű szolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben 100 millió eurónál kevesebb volt, a szóban forgó szolgáltatásért járó éves ellentételezés összege pedig kevesebb mint 30 millió euró*”.

⁽²³⁾ A T-309/04., T-317/04., T-329/04. és T-336/04. sz., TV2/Danmark kontra Bizottság (ún. TV2) egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2008., II-2935. o.) 156. pontja.

⁽²⁴⁾ A licenccijás finanszírozás állami forrásként történő minősítéséről lásd a TV2-ügyben hozott ítélet 158–159. pontját.

⁽²⁵⁾ A C-730/79. sz., Philip Morris Holland kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1980., 2671. o.) 11. pontja; a C-303/88. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-1433. o.) 27. pontja; a C-156/98. sz., Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2000., I-6857. o.) 33. pontja.

- (24) Amennyiben a finanszírozás nem felel meg a fenti feltételeknek, olyan hatást kell annak tulajdonítani, hogy csak egyes műsorszolgáltatókat részesít előnyben, azaz torzízza a versenyt, vagy ilyen hatással fenyeget.

4.2. A támogatás jellege: létező támogatás az új támogatással szemben

- (25) A legtöbb EFTA-államban jelenleg hatályos finanszírozási programokat sok évvel ezelőtt vezették be. A Hatóságnak emiatt első lépésként meg kell határoznia, hogy e programok a 3. jegyzőkönyv I. része 1. cikke (1) bekezdésének értelmében „létező támogatásnak” tekinthetők-e. E rendelkezéssel összhangban „az EFTA Felügyeleti Hatóság az EFTA-államokkal együttműködve folyamatosan vizsgálja az ezen államokban létező támogatási programokat. A Hatóság javaslatot tesz az EFTA-államoknak az EGT-megállapodás fokozatos fejlődése vagy működése által megkövetelt megfelelő intézkedések meghozatalára.”
- (26) A 3. jegyzőkönyv II. része 1. cikke (1) bekezdése b) pontjának i) alpontja értelmében létező támogatás „..., minden olyan támogatás, amely az adott EFTA-államban létezett az EGT-megállapodás hatálybalépését megelőzően, azaz az olyan támogatási rendszerek és egyedi támogatások, amelyek az EGT-megállapodás hatálybalépése előtt léptek érvénybe, és amelyek azt követően is érvényesek.”
- (27) A 3. jegyzőkönyv II. része 1. cikke b) pontjának v) alpontja szerint létező támogatás továbbá az „olyan támogatás, amelyet létező támogatásnak kell tekinteni, mert megállapítható, hogy hatálybalépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően – az Európai Gazdasági Térség fejlődésének eredményeként és anélkül, hogy az EFTA-állam módosította volna – vált támogatássá.”
- (28) A Bíróság ítélkezési gyakorlatával⁽²⁶⁾ összhangban a Hatóságnak ellenőriznie kell, hogy a jogi keretek, amelyek szerint a támogatást nyújtják, a támogatás bevezetése óta változtak-e. A Hatóságnak meggyőződése, hogy az esetenkénti megközelítés a legmegfelelőbb⁽²⁷⁾, amikor egy adott EFTA-állam műsorszolgáltatási rendszerével kapcsolatos minden tényezőt figyelembe vesznek.
- (29) A Gibraltár-ügyben⁽²⁸⁾ kifejezésre jutó ítélkezési gyakorlattal összhangban a létező támogatás nem minden módosítása tekintendő a létező támogatás új támogatássá történő átalakításának. A Törvényszék szerint „csupán abban az esetben alakul át az eredeti rendszer új támogatási rendszerré, ha a módosítás befolyásolja annak tényleges lényegi tartalmát. Nem jöhet szóba ilyen lényegi módosítás abban az esetben, ha az új elem világosan elválasztható a kezdeti rendszertől”.
- (30) A fenti megállapítások fényében a Hatóság döntéshozatali gyakorlatában általánosságban megvizsgálta, hogy a) a közszolgálati műsorszolgáltatók eredeti finanszírozási rendszere létező támogatás-e a fenti 26. és 27. pontban meghatározott szabályok értelmében; b) az ezt követő módosítások hatással vannak-e az eredeti intézkedés lényegi tartalmára (azaz az előny jellege vagy a finanszírozási forrás, a támogatás célja, a kedvezményezettek vagy ezek tevékenységi köre) vagy ezek a módosítások inkább pusztán formális vagy igazgatási jellegűek; c) amennyiben a későbbi módosítások alapvetőek, azok elválaszthatók-e az eredeti intézkedéstől, amely esetben elválasztva értékelhetők, vagy nem választhatók el az eredeti intézkedéstől, és így az eredeti intézkedés teljes egészében átalakul új támogatássá.

5. Az állami támogatás összeegyeztethetőségének vizsgálata az EGT-megállapodás 61. cikkének (3) bekezdése alapján

- (31) Bár a közszolgálati műsorszolgáltatás részére nyújtott ellentételezést jellemzően az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének megfelelően értékelik, elvileg az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésében felsorolt eltérések is alkalmazhatók a műsorszolgáltatás terén, a vonatkozó feltételek teljesülése esetén.
- (32) Az EGT-megállapodás nem tartalmaz az EUMSZ 167. cikke (4) bekezdésének megfelelő rendelkezést. Az EUMSZ e rendelkezése kötelezi a Bizottságot az EUMSZ egyéb rendelkezései alá tartozó tevékenysége során, különösen kulturái sokszínűségének tiszteltben tartása és támogatása érdekében a kulturális szempontok figyelembevételére. Az EGT-megállapodás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének d) pontjában foglalthoz hasonló kulturális mentességet sem tartalmaz. E rendelkezés lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a kultúra előmozdítására nyújtott támogatást a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekintse, ha ez a támogatás a Közösségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az állami támogatási szabályok alkalmazása során ne lenne lehetőség kulturális szempontok figyelembevételére. Az

⁽²⁶⁾ A C-44/93. sz., *Namur-Les Assurances du Crédit SA kontra Office National du Dueroire és Belga Állam* ügyben hozott ítélet (EBHT 1994., I-3829. o.).

⁽²⁷⁾ Lásd például a Bizottság alábbi ügyekben hozott határozatait: E 8/06, a *VRT flamand közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatás* (HL C 143., 2008.6.10., 7. o.); E 4/05, az *RTE és a TNAG (TG4) állami támogatásból való finanszírozása* (HL C 121., 2008.5.17., 5. o.); E 9/05, *licenclíjak fizetése a RAI-nak* (HL C 235., 2005.9.23., 3. o.); E 10/2005, *licenclíjak fizetése a France 2 és 3 csatornáknak* (HL C 240., 2005.9.30., 20. o.); E 8/05, *támogatás az RTVE spanyol országos közszolgálati adónak* (HL C 239., 2006.10.4., 17. o.); C 2/04, a *holland közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott ad hoc jellegű finanszírozás* (HL L 49., 2008.2.22., 1. o.); C 60/99, a *Bizottság 2004/838/EK határozata (2003. december 10.) a France 2 és France 3 televíziós csatornáknak nyújtott állami támogatásokról* (HL L 361., 2004.12.8., 21. o.); C 62/99, a *Bizottság 2004/339/EK határozata (2003. október 15.) az Olaszország által a RAI SpA javára végrehajtott intézkedésekről* (HL L 119., 2004.4.23; 1. o.); NN 88/98, *egy 24 órás reklámmentes hírcsatorna finanszírozása a BBC licenclíjával* (HL C 78., 2000.3.18., 6. o.) és NN 70/98 *állami támogatás a Kinderkanal és Phoenix közszolgálati csatornáknak* (HL C 238., 1999.8.21., 3. o.).

⁽²⁸⁾ A T-195/01. és T-207/01. sz., *Gibraltár Kormánya kontra Bizottság (ún. Gibraltár)* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2002., II-2309. o.).

EGT-megállapodás – 31. jegyzőkönyvének 13. cikkében – elismeri a kulturális együttműködés erősítésére irányuló igényt. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Hatóság a filmgyártáshoz és a filmekhez kapcsolódó tevékenységekhez nyújtott állami támogatásokra vonatkozó határozathozatali gyakorlatában rögzítette, hogy a filmművészeti és más audiovizuális alkotások javára nyújtott intézkedések kulturális alapon, az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontjának alkalmazásával jóváhagyhatók, feltéve, hogy ez a megközelítés kellő mértékben tekintetbe veszi a Bizottság által kialakított kritériumokat, és a megközelítés nem tér el a Bizottságnak az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdése d) pontjának elfogadása előtti gyakorlatától⁽²⁹⁾.

(33) Az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésében foglalt mentességi rendelkezések tényleges alkalmazásának eldöntése a Hatóság feladata, csakúgy, mint a kulturális szempontok figyelembevétele módjának meghatározása. Emlékeztetni kell arra, hogy azon rendelkezéseket, amelyek az állami támogatás tilalma alól mentességet nyújtanak, szigorúan kell alkalmazni. Ennek megfelelően a Hatóság úgy véli, hogy a kulturális derogációt csak olyan esetekben lehet alkalmazni, amikor a kulturális termék világosan meghatározható vagy azonosítható⁽³⁰⁾. A Hatóság úgy véli továbbá, hogy a kultúra fogalmát a kérdéses termékek tartalmára és milyenségére kell alkalmazni, nem pedig a hordozóra vagy önmagában a terjesztésére⁽³¹⁾. Továbbá az EFTA-államok oktatási és demokratikus szükségleteit a kultúra előmozdításától elválasztva kell kezelni⁽³²⁾.

(34) A közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatás gyakran nem tesz különbséget a társadalom kulturális, demokratikus és oktatási igényei között. Amennyiben a finanszírozási intézkedés nem kifejezetten kulturális célok előmozdítására irányul, az ilyen támogatás elvben nem hagyható jóvá kulturális támogatásként az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján. A közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatást általában a közszolgálati feladat teljesítéséért nyújtott ellentételezés formájában adják, és az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése alapján, az e fejezetben felállított kritériumok alapulvételével ítélik meg.

6. Az állami támogatás összeegyeztethetőségének vizsgálata az EGT-megállapodás 59. cikkének (2) bekezdése alapján

(35) Az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésével összhangban „[a]z általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak e megállapodás szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes a Szerződő Felek érdekeivel.”

(36) A Bíróság következetesen kitartott amellett, hogy az EUMSZ 106. cikke (korábban az EK-Szerződés 86. cikke), amely az EGT-megállapodás 59. cikkének felel meg, derogációt biztosít, és emiatt megszorítóan kell értelmezni. A Bíróság tisztázta, hogy annak érdekében, hogy egy intézkedés élvezze az eltérés előnyeit, az összes következő feltételnek meg kell felelnie:

i. a kérdéses szolgáltatásnak általános gazdasági érdekűnek kell lennie, és a tagállamnak egyértelműen akként kell meghatároznia (meghatározás)⁽³³⁾;

ii. a kérdéses vállalkozást a tagállamnak kifejezetten meg kell bíznia az adott szolgáltatás ellátásával (megbízás)⁽³⁴⁾;

iii. a Szerződés versenyszabályai alkalmazásának (ebben az esetben az állami támogatás megtiltása) korlátoznia kell a vállalkozás számára konkrétan kijelölt feladatok teljesítését, és az ilyen szabályok alóli mentesség nem befolyásolhatja a kereskedelem alakulását a Közösség érdekeivel ellentétes mértékben (arányossági kritérium)⁽³⁵⁾.

(37) A közcélú műsorszolgáltatás egyedi esetében a fenti megközelítést a közszolgálati műsorszolgáltatásról szóló tanácsi állásfoglalás fényében kell alkalmazni, amely megemlíti „az egyes tagállamok által átruházott, meghatározott és megszerzett közszolgálati feladat”-ot (meghatározás és megbízás), és eltérést biztosít a Szerződés szabályai alól a közszolgálati

⁽²⁹⁾ Lásd például a 2002. február 20-i 32/02/COL, a 2002. szeptember 18-i 169/02/COL, a 2003. október 29-i 186/03, a 2005. július 15-i 179/05/COL és a 2006. november 14-i 342/06/COL határozatot. Lásd továbbá a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának a filmművészeti és más audiovizuális alkotásoknak nyújtott állami támogatásról szóló fejezetét.

⁽³⁰⁾ Például az NN 88/98. sz., a BBC 24 órás reklámsatomája (HL C 78., 2000.3.18., 6. o.) és a fent hivatkozott NN 70/98. sz., Kinderkanal és Phoenix ügyben hozott bizottsági határozatok.

⁽³¹⁾ Például az N 458/2004. sz., az Espacio Editorial Andaluza Holding S.L.-nak nyújtott állami támogatás ügyben hozott bizottsági határozat (HL C 131., 2005.5.28., 12. o.).

⁽³²⁾ A fent hivatkozott NN 70/98. sz., Kinderkanal és Phoenix ügy.

⁽³³⁾ A 172/80. sz., Zuechner-ügyben hozott ítélet (EBHT 1981., 2021. o.).

⁽³⁴⁾ A C-242/95. sz., GT-Link ügyben hozott ítélet (EBHT 1997., 4449. o.).

⁽³⁵⁾ A C-159/94. sz., EDF és GDF ügyben hozott ítélet (EBHT 1997., 1-5815. o.).

műsorszolgáltatás finanszírozása esetében, „amennyiben az ilyen finanszírozást a műsorszolgáltató szervezeteknek ... közszolgálati feladat ellátásához nyújtják, és ... a Közösségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekek ellentétes mértékben, ugyanakkor e tekintetben a közszolgálati feladat megvalósulását is figyelembe kell venni” (arányosság).

- (38) A Hatóság feladata, hogy az EFTA-államok által előadott bizonyítékok alapján megvizsgálja e kritériumok teljesülését. A műsorszolgáltatási ágazatban a közszolgáltatás meghatározását tekintve a Hatóság szerepe a nyilvánvaló hibák feltárására korlátozódik (lásd 6.1. fejezet). A Hatóság vizsgálja továbbá, hogy megállapítható-e a közszolgálati kötelezettségekkel való kifejezett megbízás, valamint hogy elvégzik-e e kötelezettségek teljesítésének hatékony felügyeletét (lásd 6.2. fejezet).
- (39) Az arányossági próba végrehajtásánál a Hatóság megvizsgálja, hogy a támogatás révén felmerülő versenytorzulás indokolható-e azzal, hogy szükség van az EFTA-állam által meghatározott közszolgáltatás teljesítésére és finanszírozásának biztosítására. A Hatóság elsősorban az EFTA-államok által bemutatandó bizonyítékok alapján megvizsgálja, hogy van-e elégséges garancia egyrészt arra, hogy elkerülik a közpénzből történő finanszírozás okozta aránytalan hatásokat, a túlkompenzációt és a keresztfinanszírozást, illetve annak biztosítására, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók kereskedelmi tevékenységeik során tiszteletben tartják a piaci feltételeket (lásd a 6.3., és az azt követő fejezeteket).
- (40) Az állami támogatásra vonatkozó előírásoknak való megfelelés elemzésekor mindenképpen az egyes nemzeti rendszerek egyedi jellemzőiből kell kiindulni. A Hatóság ismeri a nemzeti műsorszolgáltatási struktúrákban fellelhető különbségeket, és az EFTA-államok médiapiacainak más különbségeit. Ezért a közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtandó állami támogatásnak az 59. cikk (2) bekezdése szerinti összeegyeztethetőségét egyedi alapon kell vizsgálni, a Bizottság és a Hatóság gyakorlatának ⁽³⁶⁾ megfelelően és az e közleményben meghatározott elvekkel összhangban.
- (41) A Hatóság szintén figyelembe veszi azt a nehézséget, amellyel néhány EFTA-állam szembesülhet a szükséges pénzeszközök előteremtésekor, ha a közszolgáltatás egy lakosra jutó költségei, más feltételek azonossága esetén, magasabbak ⁽³⁷⁾, ugyanilyen mértékben figyelembe véve az adott EFTA-államok egyéb médiáinak lehetséges megfontolásait.
- (42) Mint azt a Bizottság és a Hatóság gyakorlata mutatja, az *Altmark* kritériumokat nem teljesítő intézkedéseket az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése, illetve az EGT-megállapodás 59. cikkének (2) bekezdése alapján attól még vizsgálni kell ⁽³⁸⁾.

6.1. A közszolgálati feladat meghatározása

- (43) Az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének alkalmazására vonatkozó (36) bekezdés i) pontjában említett feltétel teljesítésének érdekében meg kell állapítani a közszolgálati megbízás hivatalos meghatározását. Csak így tudja a Hatóság megfelelő jogi biztonsággal megállapítani, hogy az EGT-megállapodás 59. cikkének (2) bekezdése szerinti derogáció alkalmazható-e.
- (44) A közszolgálati feladat meghatározása az EFTA-államok hatáskörébe tartozik, amelyek saját nemzeti jogrendszerüknek megfelelően nemzeti, regionális vagy helyi szinten hozhatnak döntést. Általánosságban azt lehet mondani, hogy e hatáskör gyakorlásában az „*általános gazdasági érdekű szolgáltatások*” fogalmát figyelembe kell venni.
- (45) Az EFTA-államok által átadott közszolgálati feladat meghatározásának a lehető legpontosabbnak kell lennie. Nem hagyhat kétséget afelől, hogy a megbízott üzemeltető által végzett bizonyos tevékenység az EFTA-állam szándékai szerint a közszolgálati feladat körébe tartozik-e vagy sem. A közszolgálati műsorszolgáltatókra kirótt kötelezettségek érthető és pontos meghatározása nélkül a Hatóság nem tudná az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése szerinti feladatait végrehajtani, és ebből következően nem tudna azon rendelkezés szerint mentességet adni.
- (46) A közszolgálati feladat által felölelt tevékenységek pontos megjelölése fontos a nem közszolgálati üzemeltetők számára is, hogy meg tudják tervezni tevékenységeiket. Emellett a közszolgálati feladat feltételeit is kellő pontossággal meg kell állapítani, hogy az EFTA-államok hatóságai hatékonyan tudják ellenőrizni teljesítésüket, a következő szakasz szerint.

⁽³⁶⁾ Lásd például a Bizottság alábbi ügyekben hozott határozatait: E 8/06, a *VRT flamand közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatás* (HL C 143., 2008.6.10., 7. o.); E 4/05, az *RTE és a TNAG (TG4) állami támogatásból való finanszírozása* (HL C 121., 2008.5.17., 5. o.); E 3/05, a *német közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott támogatás* (HL C 185., 2007.8.8., 1. o.); E 9/05, *licenclíjak fizetése a RAI-nak* (HL C 235., 2005.9.23., 3. o.); E 10/05, *licenclíjak fizetése a France 2 és 3 csatornáknak* (HL C 240., 2005.9.30., 20. o.); E 8/05, *támogatás az RTVE spanyol országos közszolgálati adónak* (HL C 239., 2006.10.4., 17. o.); C 2/04, a *holland közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott ad hoc jellegű finanszírozás* (HL L 49., 2008.2.22., 1. o.). Lásd továbbá az EFTA Felügyeleti Hatóság 2009. július 8-i 306/09/COL határozatát a norvég műsorszolgáltató vállalat ügyében, elérhető a Hatóság honlapján: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16906&1=1>

⁽³⁷⁾ Hasonló nehézségek akkor is felmerülhetnek, ha a közszolgálati műsorszolgáltatás nyelvi kisebbségekhez szól, vagy helyi igényeket elégít ki.

⁽³⁸⁾ A Bizottság C 62/1999. sz., RAI ügyben hozott határozatának 99. pontja és C 85/2001. sz., RTP ügyben hozott határozatának 158. pontja.

- (47) Mindazonáltal – tekintve a műsorszolgáltatási ágazat különleges jellegét, valamint a közszolgálati műsorszolgáltatók szerkesztői függetlensége biztosításának szükségességét – egy kvalitatív meghatározás, amely egy adott műsorszolgáltatót kiegyensúlyozott és változatos program készítésével bíz meg, jogszerűnek tekinthető az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése szerint⁽³⁹⁾. Egy ilyen meghatározás általános vélekedés szerint egybehangzó az adott társadalom demokratikus, társadalmi és kulturális igényei kielégítésének, valamint a pluralizmus garantálásának céljával, beleértve a kulturális és nyelvi sokszínűséget is. Ahogyan arra a Törvényszék is rámutatott, a tágabb értelemben meghatározott közszolgáltatási feladatok csak akkor indokolhatók, ha a közszolgálati műsorszolgáltató által kínált szolgáltatások vonatkozásában egyszersmind minőségi követelményeket is megállapítanak⁽⁴⁰⁾. A közszolgálati feladat tükrözheti a tevékenységek fejlődését és diverzifikálását a digitális korban, és magában foglalhat audiovizuális szolgáltatásokat valamennyi disztribúciós platformon.
- (48) A műsorszolgáltatási ágazatban a közszolgáltatás meghatározását tekintve a Hatóság szerepe a nyilvánvaló hibák feltárására korlátozódik. Nem a Hatóság feladata annak eldöntése, hogy mely programokat kell általános gazdasági érdekű szolgáltatásként nyújtani és finanszírozni, sem egy bizonyos termék jellegének vagy minőségének megkérdőjelezése. A közszolgálati feladat meghatározása mindazonáltal nyilvánvalóan hibás lenne, ha olyan tevékenységeket tartalmazna, amelyekről ésszerűen nem lehet feltételezni, hogy kielégítik az egyes társadalmak demokratikus, társadalmi és kulturális igényeit. Rendszerint ez a helyzet állna elő például a TV-reklámok, az e-kereskedelem, a televíziós vásárlás (teleshopping), az emeldíjas telefonszámok használata nyereményjátékokban⁽⁴¹⁾, a szponzorálás vagy az eladásösztönzés (merchandising) esetében. Emellett nyilvánvaló hibának lehetne tekinteni, ha állami támogatásból olyan tevékenységeket finanszíroznának, amelyek a társadalom demokratikus, társadalmi és kulturális igényeinek kielégítését tekintve nem képviselnek hozzáadott értéket.
- (49) Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a közszolgálati feladat a nagyközönségnek kínált általános érdekű szolgáltatásokat írja le. A közszolgálati feladat meghatározásának kérdését nem szabad összekeverni az e szolgáltatások biztosítására kiválasztott pénzügyi mechanizmus kérdésével. Ezért, miközben a közszolgálati műsorszolgáltatók végezhetnek olyan kereskedelmi tevékenységet, mint például a reklámidő értékesítése bevételszerzés érdekében, e tevékenységeket nem lehet a közszolgálati feladat részének tekinteni⁽⁴²⁾.

6.2. Megbízás és felügyelet

- (50) Annak érdekében, hogy az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése alatti mentesség előnyét élvezze, a közszolgálati feladatot hivatalos aktussal kell egy vagy több vállalkozásra ruházni (például jogszabály révén, szerződéssel vagy kötelező feladat-meghatározással).
- (51) A megbízásról szóló aktus(ok)ban a fenti 6.1. szakasszal összhangban meg kell határozni a közszolgálati kötelezettségek pontos jellegét, az ellentételezés nyújtásának feltételeit, valamint a túlkompensálás elkerülésére és visszafizetésére irányuló rendelkezéseket.
- (52) Ha a közszolgálati feladat hatályát kiterjesztik új szolgáltatások teljesítésére, a meghatározást és a megbízási aktus(ok)at megfelelően módosítani kell, az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének határain belül. Annak érdekében, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatóknak lehetőségük legyen gyorsan reagálni az új technológiai fejleményekre, az EFTA-államok rendelkezhetnek úgy is, hogy az új szolgáltatásra szóló megbízást a lenti 6.7. szakaszban meghatározott értékelést követően adják, azaz mielőtt az eredeti megbízási aktust hivatalosan konszolidálnák.
- (53) Mindamelllett nem elegendő, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatót hivatalosan megbízzák egy jól körülírt közszolgáltatás végzésével. Az is szükséges, hogy a közszolgáltatást ténylegesen az állam és a megbízott vállalkozás közötti hivatalos megállapodásban előírtak szerint lássák el. Ezért kívánatos, hogy egy megfelelő hatóság vagy kijelölt testület átlátható és hatékony módon folyamatosan ellenőrizze annak végrehajtását. A megbízott műsorszolgáltató számára megszabott minőségi előírások tekintetében nyilvánvaló, hogy ilyen felügyelőhatóságra vagy testületre szükség van. Nem a Hatóság feladata annak megítélése, hogy teljesülnek-e a minőségi előírások: biztosítani kell, hogy a Hatóság az EFTA-államok által a műsorszolgáltató közszolgálati feladatának teljesítésére – ideértve az e feladatban meghatározott minőségi normákat – irányuló megfelelő felügyeleti tevékenységre támaszkodhasson⁽⁴³⁾.
- (54) A közszolgálati kötelezettségek teljesítésének hatékony felügyeletét biztosító mechanizmus kiválasztása az EFTA-állam hatásköre, lehetővé téve ezáltal a Hatóság számára, hogy az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése szerinti feladatait végrehajtsa. Ez a felügyelet csak akkor tekinthető hatékornak, ha azt a közszolgálati műsorszolgáltató vezetőségétől ténylegesen független szerv végzi, amely rendelkezik a felhatalmazással és a szükséges forrásokkal a

⁽³⁹⁾ A T-442/03. sz., SIC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., II-1161. o.) 201. pontja és a fent hivatkozott TV2-ügyben hozott ítélet 122–124. pontja.

⁽⁴⁰⁾ A Törvényszék szerint „a minőségi követelmények képezik ugyanis a műsorszóra irányuló általános gazdasági érdekű szolgáltatás létjogosultságának alapját a nemzeti audiovizuális választékban, következésképpen nem indokolható, hogy valamely műsorszóra irányuló általános gazdasági érdekű szolgáltatást – amelyet tágran határoztak meg, viszont amely feláldozza e minőségi követelmények tiszteletben tartását valamely kereskedelmi műsorszolgáltató [...] magatartásának javára – az állam [...] továbbra is finanszírozzon”. lásd a fent hivatkozott SIC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 211. pontját.

⁽⁴¹⁾ Az emeldíjas telefonszám tárcsázását tartalmazó nyereményjátékoknak a 2007/65/EK irányelv (az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) alapján televíziós vásárlásként (teleshopping) vagy reklámként történő minősítéséhez lásd a C-195/06 sz., Österreichischer Rundfunk (ún. ORF) ügyben hozott ítéletet (EBHT 2007., I-8817. o.).

⁽⁴²⁾ Lásd a fent hivatkozott TV2-ügyben hozott ítélet 107–108. pontját.

⁽⁴³⁾ Lásd a fent hivatkozott SIC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 212. pontját.

rendszeres felügyelet biztosítására, és amely megfelelő jogorvoslati intézkedések kiszabásához vezet, amennyiben az szükséges a közszolgálati kötelezettségek betartásának biztosításához.

- (55) Ha nincsen elegendő és megbízható jele annak, hogy a közszolgáltatást ténylegesen a megbízás szerint látják el, a Hatóság nem tudja az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése szerinti feladatait végrehajtani, és ezért nem tud azon rendelkezés alapján mentességet adni.

6.3. A közszolgálati műsorszolgáltatók finanszírozásának forrásai

- (56) A közszolgálati feladat lehet mennyiségi, minőségi vagy mindkettő. Formájuktól függetlenül ezeknél indokolt a kompenzáció, amennyiben olyan járulékos költségekkel járnak, amelyek a műsorszolgáltatónál rendes körülmények között nem merültek volna fel.

- (57) A finanszírozási programokat két nagy kategóriára lehet osztani: „egyedüli finanszírozású” és „kettős finanszírozású” programokra. Az „egyedüli finanszírozású” kategória azokat a rendszereket foglalja magában, amelyekben a közszolgálati műsorszolgáltatást kizárólag állami alapokból finanszírozzák, bármilyen formában. A „kettős finanszírozású” rendszerek olyan rendszerek széles körét foglalják magukban, ahol a közszolgálati műsorszolgáltatást állami források és kereskedelmi vagy közszolgálati tevékenységekből – mint például reklámidő vagy programok értékesítése, fizetős szolgáltatások nyújtása – származó bevételek különböző kombinációi révén finanszírozzák.

- (58) A közszolgálati műsorszolgáltatásról szóló állásfoglalás megállapítása szerint: „Az Európai Közösséget létrehozó szerződés rendelkezései nem érintik a tagállamoknak azt a hatáskörét, hogy közszolgálati műsorszolgáltatást finanszírozzanak (...).” A Hatóság ezért elviekben nem ellenzi, ha az egyedüli finanszírozási program helyett a kettős finanszírozási programot választják.

- (59) Ugyan az EFTA-államok szabadon választhatnak a közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozási formái közül, a Hatóságnak ellenőriznie kell az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése alapján, hogy az állami finanszírozás a (37) bekezdésben hivatkozottaknak megfelelően nem befolyásolja-e aránytalanul a versenyt az EGT-ben.

6.4. Az állami támogatás vizsgálatának átláthatósági követelményei

- (60) Az állami támogatás Hatóság általi vizsgálatához a közszolgálati feladat világos és pontos meghatározása és a közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységek világos és megfelelő elkülönítése szükséges, amely kiterjed az elszámolások elkülönítésére is.

- (61) A közszolgálati, illetve nem közszolgálati tevékenységekhez tartozó elszámolások elkülönítése általában már nemzeti szinten feltétlenül szükséges az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosítása érdekében, állami források felhasználása esetén. Az elszámolások elkülönítése olyan eszközt biztosít, amely lehetővé teszi a feltételezett keresztfinanszírozás ellenőrzését és az általános gazdasági érdekű szolgáltatások részére történő indokolt kompenzációs kifizetések védelmét. Kizárólag a költségek és a bevételek megfelelő megosztása alapján lehet meghatározni, hogy az állami finanszírozást ténylegesen a közszolgálati feladathoz tartozó nettó költségekre korlátozzák-e, és így az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése szerint elfogadható-e.

- (62) A tagállamok a 2006/111/EK irányelv (átláthatósági irányelv) alapján kötelesek átláthatósági intézkedéseket hozni bármely olyan vállalkozás esetében, amelyet különleges vagy kizárólagos jogokkal ruháztak fel, vagy általános gazdasági érdekű szolgáltatás végzésével bíztak meg, és e szolgáltatásokkal összefüggésben bármilyen formában közszolgálati ellentételezésben részesül, és amely más tevékenységeket, vagyis nem közszolgálati tevékenységeket is végez. Az átláthatósági előírások a következők: a) a különböző tevékenységek, azaz a közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységek szerinti belső elszámolásokat el kell különíteni; b) minden költséget és bevételt helyesen, következetesen alkalmazott és objektíven indokolható költségelszámolási elvek alapján kell kijelölni és megosztani; és c) világosan meg kell határozni azokat a költségelszámolási elveket, amelyek szerint az elkülönített számlákat fenntartják⁽⁴⁴⁾.

- (63) Ezen általános átláthatósági követelmények az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott azon műsorszolgáltatókra is vonatkoznak, amelyek közszolgáltatással járó ellentételezést kapnak e szolgáltatásért, és más, nem közszolgálati tevékenységet is folytatnak.

- (64) A műsorszolgáltatási ágazatban az elszámolások elkülönítése nem okoz különösebb problémát a bevételi oldalon. Ezért a Hatóság úgy ítéli meg, hogy a bevételi oldalon a műsorszolgáltatás üzemeltetőinek részletes elszámolást kell készíteniük a közszolgálati, illetve a nem közszolgálati tevékenységek végzéséből származó összes bevétel forrásairól és összegéről.

- (65) A kiadási oldalon minden, a közszolgálat végzése során felmerült költséget figyelembe lehet venni. Amennyiben a vállalkozás a közszolgálat körén kívül eső tevékenységet folytat, csupán a közszolgálathoz kapcsolódó költségek vehetők figyelembe. A Hatóság elismeri, hogy a műsorszolgáltatási ágazatban az elszámolások elkülönítése bonyolultabb lehet a kiadási oldalon. Ez annak a ténynek tulajdonítható, hogy különösen a hagyományos

⁽⁴⁴⁾ A 2006/111/EK irányelv (átláthatósági irányelv) 4. cikke.

műsorszolgáltatási ágazatban az EFTA-államok a műsorszolgáltatók teljes programját úgy tekinthetik, mint amelyre kiterjed a közszolgálati feladat, lehetővé téve ugyanakkor az e programba tartozó műsorok kereskedelmi hasznosítását. Más szavakkal, a közszolgálati és a nem közszolgálati tevékenységek nagymértékben osztoznak ugyanazon forrásokon, és a költségek nem mindig választhatók el arányosan.

- (66) A nem közszolgálati tevékenységekre vonatkozó költségeket (pl. a reklámköltségeket) mindig világosan meg kell jelölni, és elkülönítve elszámolni. Továbbá azokat a forrásköltségeket, amelyeket közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységek elvégzésére egyidejűleg kívánnak felhasználni, a közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységek arányában kell megosztani, amennyiben erre értelemszerű módon lehetőség van.
- (67) Egyéb esetben, ha a közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységek elvégzésére ugyanazon erőforrásokat használnak, ezek költségeit a vállalkozás nem közszolgálati tevékenységeket is magában foglaló, illetve azok nélküli összes költségének különbsége alapján kell megosztani⁽⁴⁵⁾. Ilyenkor azokat a költségeket, amelyek maradéktalanul a közszolgálati tevékenységeknek tulajdoníthatók, ugyanakkor a kereskedelmi tevékenységekhez is hozzájárulnak, nem kell elosztani a két tevékenységforma között, és maradéktalanul a közszolgálati feladatokhoz utalhatók. Ez a más közüzemi ágazatokban általánosan elfogadott megközelítéstől való eltérés a közszolgálati műsorszolgáltató ágazat sajátosságaival magyarázható. A közszolgálati műsorszolgáltatás területén a közszolgálati tevékenységekhez kapcsolódó kereskedelmi tevékenységek nettó hasznát figyelembe kell venni a nettó közszolgálati költség kiszámításakor, és ezért ez csökkenti a közszolgálat ellentételezésének szintjét. Ez csökkenti a kereszttámogatás kockázatát a közös költségek közszolgálati tevékenységeknél történő elszámolása révén.
- (68) Az előző bekezdésben leírt helyzetre fő példaként azok a produkciós költségek említhetők, amelyek a műsorszolgáltató közszolgálati küldetése keretében előállított programokhoz kapcsolódnak. E programok mind a közszolgálati feladat teljesítését, mind a reklámidő értékesítése céljából történő közönségteremtést szolgálják. Ugyanakkor gyakorlatilag lehetetlen kellő pontossággal meghatározni, hogy a program megtekintése milyen mértékben teljesíti a közszolgálati feladatot, és milyen mértékben képez reklámbevételt. Emiatt fennáll a kockázata, hogy a programok költségeinek a két tevékenység közötti megosztása önkényes és nem értelemszerű.
- (69) A Hatóság megállapítja, hogy a közszolgálati és nem közszolgálati tevékenységeknek a közszolgálati műsorszolgáltató szervezeti szintjén történő megfelelő elkülönítése révén tovább növelhető a pénzügyi átláthatóság. A funkcionális vagy strukturális elkülönítés révén általában kezdettől fogva könnyebb elkerülni a kereskedelmi tevékenységek kereszttámogatását, valamint biztosítani a transzferárat és a tisztességes verseny elvének tiszteletben tartását. A Hatóság ezért felkéri az EFTA-államokat, hogy legjobb gyakorlat gyanánt határozzák meg a jelentős és elválasztható kereskedelmi tevékenységek funkcionális vagy strukturális elválasztását.

6.5. A nettó költség elve és a túlkompenzáció

- (70) Mivel a túlkompenzáció nem szükséges az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához, főszabályként összeegyeztethetetlen állami támogatást valósít meg, amelyet vissza kell fizetni az államnak, figyelembe véve azokat a pontosításokat, amelyeket a jelen szakasz állapít meg a közszolgálati műsorszolgáltatás tekintetében.
- (71) A Hatóság abból a megfontolásból indul ki, hogy az állami finanszírozás általában szükséges a vállalkozások számára a közszolgálati feladatok végrehajtásához. Azonban az arányossági próbának való megfelelés érdekében általában szükséges, hogy a közszolgálati ellentételezés ne haladja meg a közszolgálati feladat nettó költségeit, figyelembe véve más, a közszolgálati feladatokból származó közvetlen vagy közvetett bevételeket is. Ezen okból a közszolgálati tevékenységekhez kapcsolódó összes kereskedelmi tevékenység nettó hasznát figyelembe fogják venni a nettó közszolgálati költség meghatározásakor.
- (72) A közszolgálati feladat végzéséért ellentételezést kapó vállalkozások általában ésszerű profitot megengedhetnek maguknak. Ez a profit a saját tőke hozadékából áll, amely figyelembe veszi a vállalkozás által vállalt kockázatot vagy annak hiányát. A műsorszolgáltatási ágazatban a közszolgálati feladatot gyakran olyan műsorszolgáltatók végzik, amelyek nem profitorientáltak vagy nem megtéríteniük a felhasznált tőkét, és nem végeznek a közszolgálaton kívül más tevékenységet. A Hatóság úgy véli, hogy ezekben a helyzetekben nem ésszerű profitrészt építeni a

⁽⁴⁵⁾ Ez arra a feltételezett szituációra próbál utalni, amelyben a nem közszolgálati tevékenységeket abba kellett hagyni: a költségek, amelyeket így elkerülnének, a nem közszolgálati tevékenységeket illető közös költségek összegét jelentik.

közszolgálati feladat teljesítéséért járó ellentételezés összegébe ⁽⁴⁶⁾. Ugyanakkor más esetekben, például ahol sajátos közszolgálati kötelezettségekkel bíztak meg olyan kereskedelmileg működő vállalkozásokat, amelyeknek meg kell téríteniük a beruházott tőkét, ésszerűnek tekinthető a tőke méltányos megtérítését képviselő és a kockázatot figyelembe vevő profitrész, ha az megfelelően indokolt és feltéve, hogy szükséges a közszolgálati kötelezettségek teljesítéséhez.

- (73) A közszolgálati műsorszolgáltatók a közszolgálati kötelezettségek nettó költségét meghaladó évenkénti túlkompenzációt tarthatnak meg („közszolgálati tartalékok” címén), amennyiben ez a közszolgálati kötelezettségek teljesítéséhez szükséges. A Hatóság úgy ítéli meg, hogy alapesetben a közszolgálati küldetés éves költségvetési kiadásainak maximum 10 %-át elérő összeg tekinthető indokoltnak a bevételi-kiadási fluktuációk kivédésére. Főszabályként az ezt meghaladó túlkompenzációt haladéktalanul vissza kell fizettetni.
- (74) E főszabálytól eltérve a közszolgálati műsorszolgáltatók csak megfelelően indokolt esetben engedélyezhető a közszolgálati küldetésük éves költségvetési kiadásainak 10 %-át meghaladó összeg megtartása. Ez csak akkor fogadható el, ha ezt a túlkompenzációt előzetesen és kötelező jelleggel kifejezetten elkülönítették valamely nem ismétlődő, kiemelkedő kiadás céljára, amely a közszolgálati küldetésük teljesítéséhez szükséges ⁽⁴⁷⁾. Ezen egyértelműen elkülönített túlkompenzáció felhasználását céljával összhangban időben is korlátozni kell.
- (75) Annak érdekében, hogy a Hatóság teljesíthesse kötelezettségeit, az EFTA-államoknak meg kell határozniuk azokat a feltételeket, amelyek szerint az említett túlkompenzációt a közszolgálati műsorszolgáltatók felhasználhatják.
- (76) A túlkompenzációt kizárólag közszolgálati tevékenységek finanszírozása céljából kell felhasználni. A kereskedelmi tevékenységek keresztfinanszírozása nem igazolható, így összegeztethetetlen állami támogatásnak minősül.

6.6. Pénzügyi ellenőrzési mechanizmusok

- (77) Az EFTA-államok megfelelő mechanizmusok révén biztosítják a túlkompenzáció elkerülését a fenti (72)–(76) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően. Rendszeresen és hatékonyan ellenőrizniük kell a közfinanszírozás felhasználását a túlkompenzáció és a keresztfinanszírozás elkerülése és a „közszolgálati tartalékok” szintjének és felhasználásának vizsgálata végett. Az EFTA-államok hatáskörébe tartozik a nemzeti műsorszolgáltatói rendszerekben a legmegfelelőbb és leghatékonyabb mechanizmus kiválasztása, figyelembe véve a közszolgálati feladat teljesítésének felügyeletére hivatott mechanizmusokkal való összhang biztosításának szükségességét.
- (78) Ezen ellenőrzési mechanizmusok csak akkor tekinthetők hatékonyak, ha azt a közszolgálati műsorszolgáltatótól független, külső szerv végzi rendszeres, lehetőleg éves időközönként. Az EFTA-államok gondoskodnak arról, hogy hatékony intézkedéseket tudjanak foganatosítani az előző 6.5. szakasz rendelkezéseiben meghatározott mértéket meghaladó túlkompenzáció, illetve a keresztfinanszírozások visszafizettetésére.
- (79) A közszolgálati műsorszolgáltatók pénzügyi helyzetét minden egyes, a nemzeti EFTA-állami műsorszolgáltatói rendszerben meghatározott finanszírozási időszak vagy – ennek hiányában – egy általában négy évnél nem hosszabb időszak végén átfogó felülvizsgálatnak kell alávetni. A finanszírozási időszak végén, illetve az előzőleg említett időszak végén fennmaradó valamennyi „közszolgálati tartalékot” figyelembe kell venni a közszolgálati műsorszolgáltató következő időszakra vonatkozó pénzügyi igényeinek kiszámításakor. A közszolgálati feladathoz tartozó éves költségek 10 %-át meghaladó, rendszeres közszolgálati tartalékképzés esetében az EFTA-államoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a finanszírozási szint összhangban van-e a közszolgálati műsorszolgáltató tényleges pénzügyi igényével.

6.7. A közszolgálati műsorszolgáltatói tevékenységek diverzifikálása

- (80) A legutóbbi években az audiovizuális piacokon alapvető változások történtek, amelyek a műsorkínálat folyamatos fejlesztését és diverzifikálást eredményezték. Ez újabb kérdéseket vetett fel az állami támogatási szabályoknak azon audiovizuális médiaszolgáltatókra történő alkalmazásával kapcsolatban, amelyek nem minősülnek hagyományos értelemben vett műsorszolgáltató tevékenységnek.
- (81) A Hatóság e tekintetben azon a véleményen van, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatóknak lehetőséget kell nyújtani arra, hogy technológiásmentes alapon kihasználják a szolgáltatási platformok digitalizálódása és diverzifikációja nyújtotta lehetőségeket a társadalom javára. A közszolgálati műsorszolgáltatók alapvető szerepének garantálása érdekében az új digitális környezetben, a közszolgálati műsorszolgáltatók állami támogatást vehetnek igénybe

⁽⁴⁶⁾ Ez a rendelkezés természetesen nem tiltja meg a közszolgálati műsorszolgáltatóknak, hogy a közszolgálati feladatba nem tartozó kereskedelmi tevékenységek révén nyereségre tegyenek szert.

⁽⁴⁷⁾ Ilyen különleges tartalék indokolt lehet például főbb technológiai beruházások (pl. digitalizáció) esetén, amelyek egy bizonyos időpontban fognak megtörténni, és szükségesek a közszolgálati feladat teljesítéséhez; vagy olyan jelentős szerkezetátalakítási intézkedések esetén, amelyek a folyamatos működés fenntartásához szükségesek egy világosan meghatározott időszakban.

ahhoz, hogy új szolgáltatási platformokon audiovizuális szolgáltatásokat kínáljanak úgy a nagyközönség, mint a speciális érdeklődésű közönség számára, feltéve, hogy az adott társadalom ugyanazon demokratikus, társadalmi és kulturális igényeit elégítik ki, és nem gyakorolnak a közszolgálati feladat teljesítéséhez nem szükséges, aránytalan hatásokat a piacra.

- (82) A médiapiacok gyors fejlődésével párhuzamosan a műsorszolgáltatók üzleti modelljei is alapvető változásokon mennek keresztül. Közszolgálati feladataik teljesítése során a műsorszolgáltatók egyre inkább olyan új finanszírozási források felé fordulnak, mint amilyen az online reklámozás vagy a fizetés ellenében nyújtott szolgáltatások (úgynevezett fizetős szolgáltatások, így az archívumok fizetős elérése, a tematikus csatornák fizetős elérése, mobilszolgáltatások átalánydíjas elérése, TV-programokhoz való fizetős, késleltetett hozzáférés, fizetős online tartalom letöltése stb.). A fizetős szolgáltatások díjazási része kapcsolódhat például a hálózati szolgáltatási díjak vagy a műsorszolgáltatók jogdíjainak kifizetéséhez (például ha mobil platformokon nyújtott szolgáltatásokat mobil szolgáltatási díjak fejében biztosítanak).
- (83) Annak ellenére, hogy a közszolgálati műsorok hagyományosan ingyenesen foghatók, a Hatóság úgy ítéli meg, hogy az ilyen szolgáltatásokban megjelenő közvetlen díjazási rész – bár a nézői hozzáférésre hatással van ⁽⁴⁸⁾ – nem feltétlenül jelenti azt, hogy e szolgáltatások nyilvánvalóan nem részei a közszolgálati feladatnak, feltéve, hogy e szolgáltatások/műsorok díjkötelessége nem válik hátrányára a közszolgálati feladat megkülönböztető jellegének a társadalom demokratikus, társadalmi és kulturális igényeinek kielégítése értelmében, amely elkülöníti a közszolgáltatókat a tisztán kereskedelmi tevékenységektől ⁽⁴⁹⁾. A díjazási elem az egyik olyan szempont, amelyet figyelembe kell venni az ilyen szolgáltatásoknak a közszolgálati feladatba történő besorolására vonatkozó döntés során, mivel ez hatással lehet a nyújtott szolgáltatás egyetemességére és a szolgáltatás általános jellegére, valamint a szolgáltatás piacra gyakorolt hatására. Feltéve, hogy az adott fizetős szolgáltatások a társadalom meghatározott társadalmi, demokratikus és kulturális igényeit elégítik ki, anélkül, hogy aránytalanul hatnának a versenyre és a határokon átvélő kereskedelemre, az EFTA-államok megbízhatják a közszolgálati műsorszolgáltatókat, hogy ilyen szolgáltatásokat nyújtsanak közszolgálati feladatuk részeként.
- (84) A fent említetteknek megfelelően a közszolgálati műsorszolgáltatóknak nyújtott állami támogatás felhasználható audiovizuális médiaszolgáltatások terjesztésére valamennyi platform vonatkozásában, feltéve, hogy teljesítik az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének lényegi követelményeit. E célból az EFTA-államoknak nyilvános konzultációra épülő előzetes értékelés formájában meg kell vizsgálniuk, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók által tervezett jelentős új audiovizuális médiaszolgáltatások megfelelnek-e az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdése követelményeinek, azaz hogy a közszolgálati műsorszolgáltatás kontextusában a társadalom demokratikus, szociális és kulturális igényeit szolgálják, kellően figyelembe véve a kereskedelem feltételeire és a versenyre gyakorolt lehetséges hatásokat.
- (85) Az EFTA-államok feladata a műsorszolgáltatási piac jellemzőinek és fejlődésének, valamint a közszolgálati műsorszolgáltató által már nyújtott szolgáltatások körének figyelembevétele mellett meghatározni, hogy mit minősítenek „jelentős új szolgáltatásnak”. Egy tevékenység „új” jellege függhet a szolgáltatás újdonságától mind a szolgáltatás tartalma, illetve a fogyasztás modalitási szempontjából ⁽⁵⁰⁾. A szolgáltatás „jelentőségét” meghatározhatják például a fejlesztéséhez szükséges pénzügyi források és a keresletre gyakorolt várható hatása. A létező szolgáltatások jelentős módosításai során ugyanazon értékelési szempontokat veszik figyelembe, mint a jelentős új szolgáltatások esetében.
- (86) Az EFTA-államok hatáskörébe tartozik – a nemzeti műsorszolgáltatási rendszereik adottságainak, valamint a közszolgálati műsorszolgáltatók szerkesztői függetlenségének biztosítására vonatkozó elvárás figyelembevétele mellett – a legmegfelelőbb mechanizmus kiválasztása annak érdekében, hogy biztosítsák az audiovizuális szolgáltatásoknak az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének lényegi feltételeivel való összeegyeztethetőségét.
- (87) Az átláthatóság és a kiegyensúlyozott döntés meghozatalához szükséges valamennyi vonatkozó információ megszerzése érdekében az érdekelt feleknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tervezett jelentős új szolgáltatásról nyilvános konzultáció keretében kifejhessék nézeteiket. A konzultáció, illetve annak értékelése eredményét és a döntés indoklását nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

⁽⁴⁸⁾ Ahogyan erről a közszolgálati médiumoknak az információs társadalomban betöltött feladatairól szóló ajánlásában az Európa Tanács rendelkezett, „(...) a tagállamok kiegészítő finanszírozási megoldásokat is fontolóra vehetnek, megfelelően figyelembe véve a piaci és versenyügyi kérdéseket. Különösen az új, személyre szabott szolgáltatások esetében a tagállamok lehetővé tehetik a közszolgálati média számára, hogy díjakat szedjenek be (...). E megoldások egyike sem veszélyeztetheti azonban a közszolgálati média egyetemességének elvét, vagy vezethet különböző társadalmi csoportok megkülönböztetéséhez (...). Új finanszírozási rendszerek kifejlesztése során a tagállamoknak kellő figyelmet kell fordítaniuk a nézők érdekeire és a közérdekre való tekintettel nyújtott tartalom jellegére.”

⁽⁴⁹⁾ Például a Hatóság úgy véli, hogy általában véve kereskedelmi tevékenységként kell értékelni azt, ha specializált prémiumtartalmi szolgáltatások igénybe vételért közvetlenül díjat számítanak fel. Másfelől úgy tekinti, hogy a kiegyensúlyozott és változatos programnak az új platformokon, pl. mobil készülékeken való szolgáltatásáért felszámított pusztán terjesztési díj nem változtatja az ajánlatot kereskedelmi tevékenységgé.

⁽⁵⁰⁾ A Hatóság úgy ítéli meg például, hogy egyes lineáris közvetítési formák – mint például az esti tv-híradó más platformokon (internet, mobil készülékek stb.) történő egyidejű szolgáltatása – értékelhető nem „új” szolgáltatásként e fejezet értelmében. Azt, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók programjainak más platformokon, más formában történő szolgáltatása jelentős új szolgáltatásnak minősül-e, az EFTA-államoknak kell meghatározni, figyelembe véve az adott szolgáltatások sajátosságait és jellemzőit.

- (88) Annak érdekében, hogy a jelentős új audiovizuális szolgáltatások közösségi finanszírozása esetében elkerülhető legyen a közös érdekekkel ellentétes mértékű kereskedelem- és versenytorzító hatás, az EFTA-államok a nyilvános konzultáció eredménye alapján értékelik az új szolgáltatás általános piaci hatásait oly módon, hogy összevetik a tervezett új szolgáltatás jelenlétében, illetve annak hiánya esetén fennálló helyzetet. A piacra gyakorolt hatás értékelése során az EFTA-államoknak például meg kell vizsgálniuk a hasonló vagy helyettesítő kínálat fellelhetőségét, a tartami/szerkesztői versenyt, a piacszerkezetet, a közszolgálati műsorszolgáltató piaci pozícióját, a piaci verseny szintjét és a magánkezdeményezésre gyakorolt esetleges hatást. Ezt a hatást össze kell vetni a szóban forgó szolgáltatás társadalmi értékével. Amennyiben a piaci hatások alapvetően negatívak, az audiovizuális szolgáltatásokhoz nyújtott állami finanszírozás csak abban az esetben tekinthető arányosnak, ha az – a meglévő általános közszolgálati programkínálatot is figyelembe véve – a társadalom szociális, demokratikus és kulturális igényeinek kielégítésében megnyilvánuló hozzáadott érték eléréséhez szükséges⁽⁵¹⁾.
- (89) Az ilyen értékelés csak akkor tekinthető objektívnek, ha azt olyan szerv hajtja végre, amely a tagok kinevezése és felmentése tekintetében és egyéb vonatkozásban is ténylegesen független a közszolgálati műsorszolgáltató vezetésétől, továbbá kellő kompetenciával és forrással rendelkezik feladatainak végrehajtásához. Az EFTA-államoknak lehetőségük van arra, hogy eljárást alakítsanak ki, amely a piac méretével és a közszolgálati műsorszolgáltató piaci pozíciójával arányos.
- (90) A fent megfogalmazott megállapítások nem akadályozhatják meg, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók innovatív új szolgáltatásokat teszteljenek (pl. kísérleti projekt formájában) korlátozott mértékben (pl. idő és nézőszám szempontjából) és a tervezett szolgáltatás megvalósíthatóságával és hozzáadott értékével kapcsolatos információk gyűjtése céljából, amennyiben ez a tesztfázis nem jelenti egy teljesen kész, jelentős új audiovizuális szolgáltatás bevezetését.
- (91) A Hatóság megállapítja, hogy a fenti biztosítékok figyelembevételével nemzeti szinten történő értékelés hozzájárul ahhoz, hogy az EGT állami támogatásra vonatkozó szabályaival való összhang biztosítható legyen. Ez nem sérti a Hatóság és a Bizottság azon hatásköreit, amelyek értelmében ellenőrzi, hogy az EFTA-államok betartják-e az EGT-megállapodásban foglalt rendelkezéseket, és azon jogát, hogy adott esetben panasz alapján vagy saját kezdeményezésére eljárjon.

6.8. Arányosság és piaci magatartás

- (92) Az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdésének megfelelően a közszolgálati műsorszolgáltató nem végezhet olyan tevékenységet, amely a piaci verseny olyan aránytalan mértékű torzításához vezetne, amely nem szükséges a közszolgálati küldetés teljesítéséhez. Például a prémiumtartalmak vásárlása általánosan elfogadott, mint a közszolgálati műsorszolgáltató átfogó közszolgálati küldetésének része. Ugyanakkor aránytalan piaci torzulás lépne fel abban az esetben, ha a közszolgálati műsorszolgáltató e kizárólagos prémiumjogokat felhasználatlanul hagy, anélkül, hogy ezekre a jogokra átlátható módon, megfelelő időben alhasznosítási engedélyt adna (sublicensing). A Hatóság ezért felhívja az EFTA-államokat, biztosítsák, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók a prémiumjogok megszerzése vonatkozásában is tiszteletben tartsák az arányosság alapelvét, és alkossák meg azokat a szabályokat, amelyek a fel nem használt kizárólagos prémiumjogok közszolgálati műsorszolgáltatók általi továbbengedélyezését (sublicensing) szabályozzák.
- (93) A közszolgálati műsorszolgáltatók kereskedelmi tevékenységük végzése során kötelesek betartani a piaci elveket, a kereskedelmi leányvállalataival fenntartott kapcsolataiban pedig betartani a tisztességes verseny elvét. Az EFTA-államok biztosítják, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók betartsák a tisztességes verseny elvét, kereskedelmi beruházásaikat a piaci magánbefektetői elvvel összhangban végezzék, és versenytársaik tekintetében ne alkalmazzanak versenyellenes gyakorlatokat közfinanszírozásuk alapján.
- (94) Versenyellenes gyakorlat lehet például az áralkínálás. Egy közszolgálati műsorszolgáltató például, amennyiben az állami támogatás az alacsonyabb bevételeket is fedezi, hajlamos lehet a reklámárak piaci ár alá való lenyomására vagy más, nem közszolgálati tevékenységeknek (pl. kereskedelmi fizetős szolgáltatások) a racionálisan piacokonformnak tekinthető ár alatti értékesítésére, hogy a versenytársak bevételeit csökkentse. Az ilyen magatartás nem tekinthető a műsorszolgáltatóra ruházott közszolgálati feladat szerves részének, és minden esetben a közös érdekekkel ellentétes mértékben befolyásolná az Európai Gazdasági Térségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket, és így megsértené az EGT-megállapodás 59. cikke (2) bekezdését.
- (95) A piaci helyzetek közti különbségek fényében eseti alapon, továbbá az egyes piacok és az érintett szolgáltatás sajátosságait figyelembe véve kell vizsgálni azt, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók betartják-e a piaci elveket, különösen azt a kérdést, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók lenyomják-e piaci ajánlati áraikat, és hogy a prémiumjogok vásárlása tekintetében tiszteletben tartják-e az arányosság elvét⁽⁵²⁾.

⁽⁵¹⁾ Lásd még a 40. lábjegyzetet a műsorszolgáltatások területén általános gazdasági érdekű szolgáltatások indokoltságáról.

⁽⁵²⁾ Az egyik fontos kérdésként pl. azt kell mérlegelni, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók a prémiumprogram-jogok ajánlati árai terén konkurrensten túllépnének-e más szereplőket olyan mértékben, amely már túlmegy a közszolgálati megbízás szükségletein, és amely a piaci viszonyok aránytalan torzulását eredményezi.

- (96) A Hatóság megállapítja, hogy elsősorban a nemzeti hatóságok feladata annak biztosítása, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók betartsák a piaci elveket. E célból az EFTA-államok megfelelő mechanizmusokat hoznak létre a lehetséges panaszok nemzeti szinten történő hatékony kivizsgálására.
- (97) A fenti bekezdés sérelme nélkül a Hatóság szükséges esetben az EGT-megállapodás 53., 54., 59. és 61. cikke alapján is eljárhat.

7. **Időbeli hatály**

- (98) E fejezetet a Hatóság az elfogadása napját követő naptól alkalmazni fogja. E fejezet a Hatóság állami támogatásokról szóló iránymutatásának az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló előző fejezete helyébe lép.
- (99) A jogszerűtlen állami támogatás értékelésénél alkalmazható szabályokról szóló fejezettel ⁽⁵³⁾ összhangban a Hatóság be nem jelentett támogatások esetén a következőket fogja alkalmazni:
- a) ezt a fejezetet, ha a támogatást e fejezet elfogadása után nyújtották;
- b) minden egyéb esetben az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló, 2004. április 23-án elfogadott előző fejezetet.

⁽⁵³⁾ E fejezetet a Hatóság az állami támogatások eljárásjogi és anyagi jogi szabályait hatvanharmadik alkalommal módosító, a jogellenes állami támogatásokra alkalmazandó szabályokról szóló új fejezetet beiktató és a fennálló szabályokat aktualizáló, 2007. május 3-i 154/07/COL határozatával (HL L 73., 2009.3.19., 23. o. és 15. EGT-kiegészítés, 2009.3.19., 1. o.) fogadta el. Elérhető a Hatóság honlapján: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=15119&1=1>